

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1937.

Första kammaren.

Nr 21.

Torsdagen den 1 april.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Upplästes två till kammaren inkomna ansökningar, vilka jämte därvid fögade läkarintyg voro så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med åberopande av bifogade läkarebetyg får jag härmed anhålla om befrielse tills vidare från deltagande i riksdagsarbetet.

Stockholm den 31 mars 1937.

Tycho Colleen.

Älvsborgs län. Nr 97.

Att riksdagsman *T. Colleen* på grund av njursjukdom är tills vidare förhindrad att delta i riksdagsarbetet intygas.

Stockholm den 31 mars 1937.

H. C. Jacobæus.

Till riksdagens första kammare, Stockholm.

Med hänvisning till bifogade läkarintyg får undertecknad värdsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden 1—8 april.

Vännäs den 30 mars 1937.

Karl Aug. Johanson.

Att ledamoten av riksdagens första kammare *K. A. Johanson* i Vännäs tillförlige ischias i höger ben är oförmögen att fullgöra sitt uppdrag från och med den 1 april till och med den 8 april 1937, intygas härmed på heder och samvete.

Vännäs den 30 mars 1937.

Eric Laurin,

provinsialläkare.

De begärda ledigheterna beviljades, beträffande herr Colleen för den tid, det i åberopade läkarintyget omförmälda hindret varade.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades vidare herr *Berglund* för tiden till den 5 innevarande april.

Företogs jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av statsutskottet i dess memorial nr 51 föreslagna samt av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å såväl herr Nilssons i Malmö motion

Första kammarens protokoll 1937. Nr 21.

(I: 142) som herr Holmgrens m. fl. motion (II: 121), må till Upplysningsarbete för freden för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 25,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat att, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och herr Nilssons i Malmö motion (I: 142) samt med avslag å herr Holmgrens m. fl. motion (II: 121), till Upplysningsarbete för freden för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 32,000 kronor.

Sedan efter given varsel kammarens ledamöter intagit sina platser och voteringspropositionen upplästs, verkställdes omröstningen medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 69;

Nej — 49.

Därjämte hade 4 ledamöter tillkännagivit, att de avstode från att rösta.

Efter det protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 338, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 87 ja och 104 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 156 ja och 153 nej, vadan beslut i frågan blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med ja-propositionen.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 125, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående elektrifiering av banorna Ånge—Bräcke—Långsele, Bräcke—Östersund och Göteborg—Uddevalla.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
 nr 271, angående lönereglering för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. statliga undervisningsanstalter m. m.;
 nr 272, angående lönereglering för personalen vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset m. m.;
 nr 274, angående lönereglering för lärarpersonalen vid navigationsskolorna;
 nr 275, angående reglering av den vid försvarsväsendet anställda sjuksköterskepersonalens avlöningsförmåner m. m.; samt
 nr 280, angående anslag under åttonde huvudtiteln till provisorisk avlöningsförstärkning m. m.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran jordbruksutskottets utlåtanden nr 36—44.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 235, av herr *Holmström*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst;

nr 236, av herr *Rahmn* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst;

nr 237, av herr *Karlsson, Oscar Gottfrid*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst;

nr 238, av herr *Myrdal*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående socialstyrelsens organisation m. m.;

nr 239, av herr *Wagnsson, Ruben*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till lotsverket m. m.;

nr 240, av herr *Reuterskiöld*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående socialstyrelsens organisation m. m.;

nr 241, av herr *Stendahl*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker m. m.;

nr 242, av herr *Reuterskiöld*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker m. m.;

nr 243, av herr *Reuterskiöld*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om utlännings rätt att här i riket vistas (utlänningslag); och

nr 244, av herr *Bjurström* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och lägenheter från sådana egendomar.

Herr **Schlyter** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag an- *Interpellation*
håller om kammarens tillstånd att till justitieministern få framställa en inter- *om lämpligare*
pellation angående behandlingen av personer som begått brott men på grund *behandling av*
av sin sinnesbeskaffenhet av domstolarna förklarats strafflösa. *strafffjör-*
klarade.

Inom utbredda lager av befolkningen är den uppfattningen rådande, att när en brottsling, efter läkarundersökning, av domstol jämlikt 5 kap. 5 § strafflagen förklarats strafflös, detta kan innebära en med hänsyn till brottets och brottslingens beskaffenhet alldeles för mild åtgärd, i det att den brottslige undandrades den samhällsreaktion som den allmänna rättskänslan förmenats kräva. Till allmänhetens kännedom har också understundom kommit fall, då för grova brott straffriförklarade personer å de sinnessjukhus där de varit intagna tillåtits sådana friheter att det varit minst sagt anstötligt. De fall som sålunda av allmänheten observerats hava gemenligen angått personer tillhörande högre samhällsklasserna och i sådana ekonomiska omständigheter att de kunnat bekosta sig den bästa tillgängliga sjukhusvård. Annorlunda har det ofta varit ställt för mindre bemedlade strafflösa. På grund av platsbristen å våra sjukvårdsanstalter har det förhållandet kommit att inträda, att personer som förklarats otillräkneliga och därför fria från straff kunnat få tillbringa ett flertal år på ett vanligt cellfängelse i fåfång väntan på att plats skulle beredas dem å sjukhus, ofta under ogynnsammare förhållanden och under mycket längre tid än om de dömts till ett tidsbestämt, efter det begångna brottets grovhet avpassat frihetsstraff.

Flertalet av dessa straffriförklarade förvaras å straffängelset i Jönköping, vilket alltså, vid sidan av ett par kronohäkten och de huvudsakligen för undersökningsändamål använda sinnessjukavdelningarna vid några av de större centralfängelserna, kan betecknas som ett slags upptagningsanstalt för sinnessjuka strafflösa. Enligt 47 § 3 mom. sinnessjuklagen ankommer det nu på vederbörande fångvårdsmyndighet att hos medicinalstyrelsen, som har att i ämnet förordna, göra framställning om den straffriförklarades intagande för vård å något statens sinnessjukhus. Var den tilltalade icke häktad och var det alltså fråga om en relativt ringa förbrytelse, för vilken han förklarats straffri på grund av sin sinnesbeskaffenhet, skall medicinalstyrelsen, om han är i behov av vård å sinnessjukhus, efter anmälan av länsstyrelsen bestämma å vilket sinnessjukhus intagningen skall ske. »Kan plats å sådant ej omedelbart erhållas», heter det

Interpellation om lämpligare behandling av straffriförklarade. (Forts.) vidare i samma paragraf, »varde den straffriförklarade i avbidan på dylik plats genom länsstyrelsens försorg för vård intagen å sinnessjukavdelning vid fångvården».

Bestämmelser av denna art manifesteras naturligtvis icke blott en önskan från samhällets sida att bereda en sjuk människa vård. Interneringen av de strafflösa innebär lika mycket en samhällets åtgärd för att skydda sig självt mot befarade nya förbrytelser. Denna skyddsåtgärd är fullt jämförlig med den förminskat tillräkneliges intagande å förvaringsanstalten i Norrköping eller den gamle recidivistens internering å fängelset i Karlstad. För att samhället skall anses ha befogenhet att på detta sätt på obestämd tid beröva en person friheten till skydd för sina medborgare mot farliga kriminella element, måste det emellertid vara ett ofrånkomligt villkor, att de internerade underkastas en behandling som icke direkt är ägnad tillfoga dem ett strafflidande.

Ett bland de mest upprörande fallen, belysande nu rådande ordning på detta område, stötte jag en gång på vid inspektion av ett mindre fängelse i södra Sverige, ett fall som under sin domstolsbehandling väckt uppmärksamhet i hela landet och som då blev närmaste orsak till en lagändring beträffande de straff som minderåriga förbrytare kunna underkastas.

En moder till en efterbliven 15-års pojke, som var svår att uppfostra i hemmet, hade hört talas om att det fanns skyddshem där dylika barn kunde omhändertagas. Hon tog sig då före att anmäla honom för polismyndigheten och meddelade därvid som skäl för sin önskan om hans omhändertagande, att han visat närgångenhet mot en minderårig flicka som han haft till lekkamrat. Åtalsmyndigheten ansåg sig icke ha laglig rätt att låta barnavården taga hand om pojken utan häktade honom och ställde honom inför häradsrätten, där man fick bevittna icke blott hans första sammanträffande efter häktningen med den förtvivlade modern utan även hur han under häktningstiden, då han icke tålde sitta ensam, fick dela cell med en grov våldsman. Säkerligen kändes det som en allmän lättnad i landet, när det någon tid senare spordes att pojken, efter läkarundersökning, förklarats strafflös. Nu antog man att vägen var banad för hans omhändertagande för uppfostran. Den allmänna opinionen var lugnad, och man övergick till andra intressen. — Mer än år och dag härefter gick jag igenom det nämnda fängelset, vilket användes för förvaring av förminskat tillräkneliga samt straffriförklarade förbrytare. Bland de här intagna äldre förbrytarna får jag se en 16- och 17-års pojke röra sig, och återfinner i honom den förut riksbekante 15-åringen, som i stället för att erhålla uppfostran fått slå dank i denna miljö. Domstolens straffriförklaring hade alltså fört honom raka vägen till fängelset. Det visade sig sedan vara förenat med hart när oöverkomliga svårigheter för justitiedepartementet att få honom placerad på lämplig anstalt. Ingen inom fångvården kunde klandras för pojkens behandling. Direktören för fängelset hade gjort fåfänga försök att få honom överförd till någon uppfostringsanstalt, men måst resignera.

I detta fall kunde nu rättelse vinnas på grund av dess extrema karaktär. Men de till synes arbetsdugliga straffriförklarade jordbruksarbetare och andra, som i förtvivlan över det stillasittande livet i Jönköpingsanstalten vid mitt besök där som en nåd utbådo sig att få bli överflyttade till jordbruksfängelset i Mariestad för att få röna samma behandling som långtidsfångarna i detta centralfängelse, kunde under nuvarande organisation av anstaltsväsendet lagligen ej få bifall till sin blygsamma begäran — alla andra fall att förtiga.

Vad som här uppenbarligen kräves är ett under fångvården sorterande verkligt sjukhus med goda arbetsmöjligheter, vilket kunde tjäna som upptagningsanstalt för alla straffriförklarade. För ett dylikt kriminalhospital skulle stor användning finnas även i sådana fall då någon straffånge drabbas av sinnes-

Interpellation om lämpligare behandling av straffriförklarade. (Forts.) sjukdom och annan lämplig vårdplats icke omedelbart står att få. Inom min egen erfarenhet ligga mycket drastiska exempel på de nuvarande fångvårdsanstalternas otillräcklighet för vissa fall av denna art. En dylik centralisering av vården om de straffriförklarade — mot vilken emellertid från medicinskt håll bestämda invändningar gjorts — skulle bl. a. hava den fördel med sig, att den nämnd som har att besluta om frigivningen, vare sig denna uppgift behålles hos sinnessjuknämnden eller överflyttas till interneringsnämnden, lättare kan sammanträda på platsen där den internerade förvaras för att personligen se och höra honom och sålunda icke behöver vara hänvisad till att döma blott på papperen.

När jag nu framlägger dessa förhållanden i en interpellation till justitieministern, så ligger däri icke skymten av någon misstro till hans eget intresse för saken. Att missförhållandena redan äro föremål för justitiedepartementets uppmärksamhet är väl känt. Justitie- och socialdepartementen ha för flera år sedan, på initiativ av en av de fångvårdssakkunniga, prof. Kinberg, förhandlat med medicinalstyrelsen om upprättande av ett kriminalhospital, som bl. a. skulle helt avfolka Jönköpingsfängelset. Men hittills har den medicinska myndigheten ställt sig avböjande till denna tanke. Den 18 juli 1935 tillkallades inom justitiedepartementet sakkunniga för att bl. a. biträda vid utredning beträffande frågan om *behandlingen av förbrytare som lida av rubbad själsverksamhet* och i samband därmed frågan om en revision av förvarings- och interneringslagarna. Vid denna utrednings igångsättande var uppmärksamheten i främsta rummet riktad på frågan om behandlingen av de straffriförklarade. För en planmässig beredning av fångvårdens stora byggnadsfrågor visade det sig emellertid snart angeläget att först få fram de ändringar i förvarings- och interneringslagarna, som utgjorde förutsättning för bedömande av behovet av nya förvarings- och interneringsanstalter. Sedan dessa lagändringar genomförts kunde frågan om de nya anstalterna upptagas till behandling i samband med den därmed intimt sammanhörande frågan om ett kriminalhospital för de straffriförklarade. Om, såsom justitieministern satt i utsikt, förslag till ny lagstiftning om förvaring och internering föreläggas innevarande års riksdag, blir det möjligt att till nästa års riksdag förbereda frågan om erforderliga byggnadsåtgärder i anledning av de sålunda i år genomförda lagändringarna. Och därmed skulle vägen också vara banad för en lösning av frågan om ett kriminalhospital för de straffriförklarade. Syftet med min interpellation är därför att redan nu bereda justitieministern stödet av visat intresse från riksdagens sida för dessa frågors skyndsamma lösning.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag anhålla om kammarens tillåtelse att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa följande fråga: Har Herr Statsrådet för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att i proposition till nästa års riksdag framlägga förslag till åtgärder för en lämpligare och humanare behandling av straffriförklarade än den som för närvarande kommer åtskilliga av dessa till del?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Ordet lämnades på begäran till herr **Gabrielsson**, som anförde: Herr talman! Även jag anhåller om kammarens tillstånd att till justitieministern få framställa en interpellation.

Allt sedan förbud för bolag att förvärva jordbruksfastigheter genom lagstiftning infördes, har en kategori av skogsspekulanter uppträtt och spolierat

Interpellation ang. förhindrande av enskilda skogsspekulanter förvärf av bondejordbruk.

Interpellation ang. förhindrande av enskilda skogsspekulanter förvärv av bondejordbruk. (Forts.)

en mångfald av självständiga bondejordbruk, utan att man på laglig väg kunnat beivra dessa för vår självägande bondeklass skadliga verkningar.

Om under årens lopp åtskilliga hundratal självständiga jordbruk övergått i dessa spekulanters ägo, har dock den under senare åren rådande lågkonjunkturen i viss mån avhållit från allt för överdrivna spekulationer.

Nu har emellertid på grund av de höga virkespriserna en hejdlös spekulation å jordbruksfastigheter med värdefull skog uppkommit. — I tidskrift för Västerbottens län, utgiven av hushållningssällskapet, skriver biträdande länsjägarmästaren T. Tillander bl. a.: »En annan följd av högkonjunkturen denna vinter är att ett stort antal bondehemman blivit föremål för spekulationsköp. Det är beklagligt, när jordbruksfastigheter på sådant sätt ryckas bort från sin rätta ägarekategori. Nästan ofelbart gå de därigenom en förfallsperiod till mötes. Jordbruket eftersättes eller avstyckas, där så är möjligt. Skogen avverkas till det yttersta, och endast i undantagsfall bli några skogsvårdsåtgärder utförda. Vår i övrigt så restriktiva jordlagstiftning är i detta fall fullständigt ineffektiv. Ur skoglig synpunkt förefaller det skäligen inkonsekvent, då den hindrar bolag, som driva en god skogsvård, att förvärva även den minsta skogsmarksareal, men samtidigt lämnar fältet öppet för spekulanter, vilkas enda syfte är att utsuga skog och jord. — Även när det gäller affärer av detta slag, kommer ofta samma lättsinne till uttryck som vid försäljningen av avverkningsrätterna. Ytterst sällan låter säljaren före affärens uppgörande verkställa en så enkel och billig åtgärd som trädräkning för att uppskatta skogens värde. Nej, köpet skrives på en rund summa och därmed är affären uppgjord. Varför icke först rådfråga en sakkunnig person, vad skogen kan vara värd, eller, vilket är ännu säkrare, låta stämpla den och samtidigt räkna upp även de ostämplade träden? Det kanske då visar sig, att bara stämplingen är värd lika mycket som den bjudna köpeskillingen. På det sättet kan säljaren också finna flera spekulanter och därmed bättre pris. Det är icke blott enskilda personer, som nu äro köpare till stämplingar, utan även bolagen börja uppträda som spekulanter. Om ägaren sedan ovillkorligen skall sälja sitt hemman, kan det vara lättare att finna en köpare bland jordbrukarna, då köpeskillingen reduceras genom försäljning av stämplingen. Det borde skänka en viss tillfredsställelse att veta med sig, att man ej släppt ut sitt hemman i spekulationsvirveln.»

Jag har på grund därav samt andra av mig kända förhållanden införskaffat uppgifter om en del fall i min hemtrakt, där självständiga jordbruksfastigheter under det gångna året förvärvats av skogsspekulanter och där köparen efter företagen avverkning icke blott kunnat betala hela köpeskillingen för den inköpta fastigheten utan därutöver erhållit en icke oväsentlig vinst samt därjämte haft fastigheten på köpet.

Av länsskogvaktaren inom distriktet har jag erhållit följande uppgift härom:

»Uppgift över de i spekulations syfte inköpta fastigheter under 1936, som kommit till min kännedom, äro enligt närsluten förteckning.

Inköpspriserna har jag ej alltid fått reda på, men i de fall de kommit till min kännedom ha de för säljarna varit synnerligen oförmånliga och har som regel första uttaget från skogen täckt köpeskillingen för hela fastigheten, trots att mellan 25—50 % av skogens kubikmassa ej fått avverkas.

Som exempel vill jag framhålla följande:

Fagernäs, Vännäs socken, utstämplat av markägaren enligt

uppgift 160,000 kbf barrskog med ett rotvärde av 20 öre kbf kr. 32,000:—
försålt tändsticksvirke, rotvärde » 4,000:—

Interpellation ang. förhindrande av enskilda skogsspekulanter förvärv av bondejordbruk. (Forts.)

ved till avsalu, rotvärde c:a	kr. 4,000:—
fastighetens värde efter avverkningen c:a	» 10,000:—
	50,000:—
köpeskilling i maj 1936 kronor	» 20,000:—
	Vinst kronor 30,000:—

Täfte nr 10, $\frac{5}{128}$ mtl. av Skogsvårdsstyrelsen utstämplat i okt.

1936, 11,201 träd, rotvärde 1.25 per träd	kr. 14,000:—
fastighetens värde efter avverkningen	» 8,000:—
	kr. 22,000:—
köpeskilling i sept. 1936	kr. 12,500:—
	Vinst kronor 9,500:—

Täfteå nr 11 $\frac{9}{64}$ mtl. av Skogsvårdsstyrelsen utstämplat i nov.

1936 16,526 träd, rotvärde 1.20 per träd	kr. 19,800:—
fastighetens värde efter avverkningen	» 15,000:—
	kr. 34,800:—
köpeskilling i okt. 1936	kr. 20,000:—
	Vinst kronor 14,800:—

Ytterboda nr 5 avverkningsrätt till all skog såld i sept. 1936,

av köparen utstämplat i okt. c:a 6,000 träd, rotvärde per träd 80 öre	kr. 4,800:—
köpeskilling i september	» 1,200:—
	Vinst kronor 3,600:—

Teg, Umeå den $\frac{29}{3}$ 1937.

Frans Orring,
länsskogvaktare.

Av en bilaga, som bifogats denna skrivelse, framgår, att inom Umeå, Vännäs, Sävar och Bygdeå socknar under år 1936 till skogsspekulanter försålts 36 skogs- och jordbruksfastigheter, där den sammanlagda arealen å skogen utgör 3,323 hektar.

Jag har lyckats skaffa en del uppgifter om liknande förhållanden i Väster-norrlands län, där en uppgiftslämnare meddelar bl. a.:

Här råder en livlig verksamhet på den privata skogsspekulantfronten. Sålunda hava skogsspekulanter förvärvat många fastigheter bl. a. i Dombäcksmark, Grundsunda socken, Karlsviken och Lomviken, Trehörningsjö och Myckeljärnsjö i Anundsjö socken.

Meddelaren uppger namnen på 18 st. skogsspekulanter boende inom norra Ångermanland, varav de flesta förut äro ägare till goda hemman, som de bebo och bruka, men köpa dessa skogshemman på ren spekulation och endast i syfte att tillgodogöra sig skogsavkastningen, varefter, sedan skogen avverkats, hemmanet som regel säljes till någon mindre bemedlad person, som eventuellt med hjälp av egnahemsblån kan förvärva fastigheten men som sedan skogen, som var avsedd att vara till stöd för jordbruket, avverkats, har mycket små möjligheter att klara sig.

Jag anser det vara en ovillkorlig plikt för statsmakterna att råda bot för dessa missförhållanden samt att åtgärder snarast vidtagas, så att ansvarslösa jobbare icke ytterligare kunna spoliera våra nuvarande självständiga jordbruk.

Interpellation ang. förhindrande av enskilda skogsspekulanter förvärv av bondejordbruk. (Forts.)

Samtidigt som åtgärder genom statsmakterna redan vidtagits eller ifrågasätts för bildande av bärkraftiga bondejordbruk, dit även skall höra — utom husbehovsskog — stödskog, tillåtes, att skogen å de bestående jordbruken på ett hänsynslöst sätt skövlas.

Jag är väl medveten om svårigheten att på lagstiftningens väg kunna föreskriva åtgärder mot enskilda skogsspekulanter utan att den enskilda köparen, som förvärvat fastigheten för att själv bruka den, trädes för när, men möjligheter borde likväl kunna finnas, t. ex. att skog, som förvärvas i spekulations syfte, ställes under utsynings tvång, så länge ägaren icke bor å fastigheten, eller att innan lagfart å sådant förvärv beviljas, länsstyrelsen eller hushållningssällskapetets förvaltningsutskott finge rätt att yttra sig, och därest det visar sig, att fastigheten förvärvats enbart för att tillgodogöra sig skogsavkastningen, lagfart icke bör beviljas.

En skyndsam utredning i frågan anser jag under alla förhållanden vara av nöden.

På grund av vad sålunda förekommit och då jag anser, att fara förefinnes för att de besuttna böndernas jordbruk spolieras, om icke snara åtgärder vidtagas, ber jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framföra följande spörsmål:

1) Är det för statsrådet känt, att värdefulla bondejordbruk i stor utsträckning i spekulations syfte förvärvas av enskilda skogsspekulanter för att tillgodogöra sig skogsavkastning?

2) Om så är förhållandet, ämnar statsrådet vidtaga åtgärder för att genom lagstiftning förbjuda dylikt förvärv?

Även denna anhållan bifölls.

Anmäldes och bordlades bankoutskottets utlåtanden:

nr 28, i anledning av styrelsens för riksdagsbiblioteket framställning om inrättande av ytterligare en andre bibliotekariebefattning vid biblioteket; och

nr 29, i anledning av styrelsens för riksdagsbiblioteket framställning om förhöjt anslag till omkostnader vid biblioteket.

Herr **Lindhagen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Med anledning av den nu sist framställda interpellationen av herr Gabrielsson ber jag få meddela och få till protokollet antecknat — tilläventyrs till justitieministerns vägledning — att jordkommissionen, som blev avskaffad därför, att den sysselsatte sig allvarligt med den sociala jordfrågans lagvägar, föreslog en lagstiftning, som även gäller den här saken. En sådan lagstiftning finnes i Norge, men här avslogs den naturligtvis av statsmakterna. Så har det gått, alltsedan de radikala småbrukarna här försvunnit från skådeplatsen och blivit ersatta med medlemmar av den industriella samhörigheten, högre och lägre.

Det är intressant att nu höra den siste talaren, som tillhör högern, vilken kanske förr röstade mot förslaget. Ja, jag ser nu att han slår ifrån sig med armarna och försäkrar, att han nog inte gjort det.

Det är i varje fall ett oerhört spektakel, att man just efter den allmänna rösträttens införande skall lagstifta på ett så ofullständigt sätt. Och ändå var jordkommissionen på sin tid enhällig om detta. Även de s. k. riksförbundarna Olsson i Kullenbergstorp och Wohlin stodo som en man med liberaler och

socialdemokrater. Sedan har jag för en tid sedan förnyat den där framställningen, att jordkommissionens förslag skulle prövas. Tro ni, att man kunde få ett andra lagutskott, som skall vara *socialt*, att intressera sig det minsta för saken? Jag blev naturligtvis ensam.

Nu kommer ju — för sent kanske — den siste interpellanten och försöker fästa uppmärksamheten på angelägenheten, och han är ju en ansedd person, som sitter i kommittéer och tillhör högerpartiet. Därför hoppas jag, att det skall taga bättre skruv, än om jag kommer bara med mina käpphästar, mina så kallade »kända meningar».

Justerades protokollsutdrag för denna dag samt protokollen för den 17 och den 19 nästlidne mars.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 2.45 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.
